

**TURUN
YLIOPISTO**
Kauppakorkeakoulu

ESG-tekijät pankkialan riskienhallinnassa

Laskentatoimen ja rahoituksen
kandidaatintutkielma

Laatija(t):
Hanna Hakuli

Ohjaaja(t):
KTT Antti Miihkinen

26.3.2024
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidatututkielma / Pro gradu -tutkielma / Lisensiaatintutkielma / Väitöskirja

Oppiaine: Laskentatoimi ja rahoitus

Tekijä(t): Hanna Hakuli

Otsikko: ESG-tekijät pankkialan riskienhallinnassa

Ohjaaja(t): KTT Antti Miihkinen

Sivumäärä: 40 sivua

Päivämäärä: 26.3.2024

ESG-tekijät ovat viimeisten vuosien aikana nousseet trendiksi yritysten toiminnassa. Sekä finanssikriisi että COVID-19-pandemia ovat kasvattaneet kiinnostusta vastuullisuuskysymyksiä kohtaan. ESG kattaa sisällään ympäristölliset, sosiaaliset ja hallinnolliset toimet. ESG on tuonut Euroopan unionin alueelle myös uutta lainsäädäntöä, ja merkittävimpänä näistä mainittakoon kestävä kehityksen raportointidirektiivi, jonka säännöt tulevat sovellettavaksi vuoden 2024 tilikaudelle. Säännösten tarkoituksena on ohjata yritysten ja rahoituslaitosten toimintaa kohti Euroopan vihreän sopimuksen tavoitteita sekä antaa vertailukelpoista ja läpinäkyvää tietoa sidosryhmille.

Pankkialan nykyisenä haasteena pidetään riskien ymmärtämistä ja hallintaa. Pankkien perinteiset riskit vaikuttavat itse instituution, mutta ESG-tekijät vaikuttavat myös niihin riskeihin, joille pankki altistaa sidosryhmänsä. ESG:n merkitys on kasvanut pankkialalla uuden sääntelyn, ulkoisten paineiden, riskienhallinnan ja etenkin maineriskienhallinnan seurauksena.

ESG-riskienhallinta on tuonut pankkien riskienhallintaan haasteita, kuten muuttuva sääntely, mainekysymykset sekä ESG-tekijöiden ristiriitainen arviointi. Tutkimuksissa on havaittu ongelmia sen kannalta, mikä tekijöistä vaikuttaa ESG-suoriutumiseen eniten ja miten. Toisaalta ESG-riskienhallinta on tuonut myös mahdollisuuksia pankkien toimintaan, kuten luotonannon vaihtelun hillintä, kriisien aikana paremmin selviytyminen sekä pankin arvon nousu. Lähtökohtaisesti ESG-tekijöiden pitäisi olla mahdollisuus, sillä ne edistävät kestävä maailman saavuttamista.

Avainsanat: ESG, ESG-riskienhallinta, riskienhallinta, pankkiala, vastuullisuus

SISÄLLYS

1	Johdanto	7
2	Mitä ESG on?	9
	2.1 ESG:n käsite ja historia	9
	2.2 Lainsäädäntö	10
	2.3 ESG yritysten riskeissä ja riskienhallinnassa	12
3	Riskienhallinta pankkialalla	15
	3.1 Pankkien perinteiset riskit ja niiden hallinta	15
	3.2 Riskienhallinnan merkitys pankkialalla	18
4	ESG-riskienhallinta pankkialalla	21
	4.1 ESG-riskienhallinnan vaikutus pankkialalla	21
	4.2 Pankkien vastuullisuuteen liittyviä käsitteitä	23
	4.3 ESG-riskienhallinnan haasteet	24
	4.4 ESG-riskienhallinnan mahdollisuudet	26
5	Tulosten analyysi	29
6	Yhteenveto	31
	Lähteet	33

KUVIOT

Kuvio 1 Pankkien perinteiset riskit (mukaillen Kanchu & Kumar 2013; Bessis 2011) 16

TAULUKOT

Taulukko 1: EU:n vastuullisuussäännöksiä, niiden tarkoitus ja sisältö (Euroopan pankkiviranomainen: Environmental Social and Governance Pillar 3 Disclosures; IFRS: S1; IFRS: S2; EFRAG: ESRS) 11

Taulukko 2 ESG-tekijöiden suorituskyvyn avainmittarit (DVFA & EFFAS 2010) 14

1 Johdanto

ESG-tekijät eli ympäristölliset, sosiaaliset ja hallinnolliset tekijät ovat nousseet viimeisen vuosikymmenen aikana yhdeksi suosituimmaksi trendiksi yrityksen hallinnossa, johdossa ja sijoittamisessa (Pollman 2022). Ennen ESG:n nousemista pinnalle yritykset ovat käyttäneet toiminnan arvioinnissa hyvää hallinnointitapaa (corporate governance) sekä yrityksen sosiaalista vastuuta (Starks 2009).

Vaikka ESG-tekijät ovat olleet jo viimeisten vuosikymmenten aikana olemassa, vasta vuonna 2020 Euroopan unioni on saattanut voimaan taksonomia-asetuksen, joka sisältää ohjeistukset ympäristön kannalta kestävästä toiminnosta (Euroopan komissio: EU taxonomy for sustainable activities). Vielä tuorempi säännös on vuonna 2023 julkaistu kestävä kehityksen raportointidirektiivi CSRD, joka velvoittaa yrityksiä, pankkeja ja vakuutuslaitoksia raportoimaan sosiaalisesta ja ympäristöllisestä tiedosta (Euroopan komissio: Corporate sustainability reporting). ESG-tekijöihin liittyvät lainsäädännölliset kysymykset ovat ajankohtaisia ja lähivuosina muuttuvia, mikä on motivoinut aiheen rajauksen ESG-tekijöiden tutkimiseen.

Tutkielmassa selvitetään, miten ESG-riskienhallintaa voidaan käyttää pankkialan riskienhallinnan välineenä perinteisten riskienhallintakeinojen lisäksi sekä millaisia haasteita ja mahdollisuuksia ESG tuo pankkialan riskienhallintaan. ESG:n merkitys riskienhallinnassa on kasvanut merkittävästi (Landi ym. 2022) ja ESG-tekijöiden on argumentoitu vaikuttavan useisiin yritysten kohtaamiin riskeihin (Gillan ym. 2021). Lisäksi finanssikriisin ja COVID-19-pandemian jälkeen pankit ovat kohdanneet paineita parantaa ei-taloudellista suorituskykyään, mikä on kasvattanut kiinnostusta ESG-tekijöitä kohtaan (Danisman & Tarazi 2024). Rajaus pankkialaan on lähtenyt omasta mielenkiinnostani alaa kohtaan. Riskienhallinta aihepiiriksi valikoitui myös mielenkiintoni perusteella, mutta osiltaan myös sillä perusteella, että haluan oppia aiheesta enemmän tulevaisuuden työmahdollisuuksien kannalta. Maantieteellisesti aihe on rajattu Euroopan unionin alueelle, sillä Euroopan unionin säädökset luonnollisesti koskevat vain EU:n alueella toimivia pankkeja.

Tutkielman tavoitteena on tutkia ESG:tä, pankkien perinteisiä riskejä ja riskienhallintakeinoja sekä yhdistää ESG-tekijät pankkialan riskienhallintaan. Tutkimusmenetelmänä on kirjallisuuskatsaus, jonka tarkoituksena on perehtyä

kirjallisuuteen ja esitettyihin tutkimuksiin asian tiimoilta. Kirjallisuuden ja tutkimusten perusteella kootaan tutkimuskysymykseeni vastaava tutkielma.

Kandidaatintutkielmassa vastataan seuraavaan tutkimuskysymykseen:

- Millaisia haasteita ja mahdollisuuksia ESG-kriteerit voivat tuoda pankkialan riskienhallintaan?

Tutkielman luvussa 2 käsitellään ESG:n käsitettä ja historiaa, aiheeseen liittyviä tärkeitä Euroopan unionin määräämiä säännöksiä sekä ESG:tä yritysten riskienhallinnassa. Luvussa 3 käsitellään riskienhallintaa pankkialalla eli tutkitaan pankkien perinteisiä riskejä ja niiden hallintaa sekä riskienhallinnan merkitystä pankkialalla. Luvussa 4 yhdistetään ESG ja riskienhallinta eli tutkitaan ESG:n merkitystä pankkialalla sekä ESG-riskienhallinnan haasteita ja mahdollisuuksia.

ESG-tekijät tuovat pankkien riskienhallintaan sekä haasteita että mahdollisuuksia.

Tutkimusten mukaan vastuullisuuskäytännöt ovat tiiviisti yhteydessä pankin maineeseen ja vakauteen, mitkä voivat johtaa esimerkiksi likviditeettiongelmiin (Brogi ym. 2022; Chiaramonte ym. 2022). Toisaalta tutkimusten mukaan ESG-tekijät vaikuttavat myös positiivisesti pankin arvoon, sillä vastuullisuutta arvostava asiakaskunta todennäköisemmin suosii vastuullisia pankkeja (Ersoy ym. 2022).

Tuoreimpana tästä on tutkimus COVID-19-pandemian ajalta, jolloin vastuullisuustekijöihin keskittyneet pankit pysyivät vakaampana koko pandemian ajan (Li ym. 2023.). Vastuullisuuskäytännöt ovat siis herättäneet kiinnostusta lähivuosien aikana, mikä tekee aiheen tutkimisesta tärkeää.

2 Mitä ESG on?

2.1 ESG:n käsite ja historia

ESG on lyhenne sanoista ”environmental, social, governance” (Pollman 2022), jotka kääntyvät suomeksi sanoiksi ”ympäristöllinen, sosiaalinen, hallinnollinen”. ESG-tekijöiden tavoitteena on mitata yrityksen suoritusta valitulla ESG-tekijällä mahdollisimman tarkasti (Kotsantonis & Serafeim 2019). Li ym. mukaan ympäristöllisen, sosiaalisen ja hallinnollisen tekijän välisestä vuorovaikutuksesta on myös olemassa useita tutkimuksia, eli ESG ei rajoitu pelkästään jokaiseen ESG-tekijään erikseen (2021). Tutkimuksessani keskityn kuitenkin jokaisen ESG-tekijän vaikutukseen erikseen, enkä Li ym. mainitsemiin ESG-tekijöiden välisiin vuorovaikutuksiin.

Viimeisten vuosikymmenten aikana ESG on noussut yhdeksi suurimmista trendeistä yritysten johdossa, sijoittamisessa sekä hallinnollisissa kysymyksissä (Pollman 2022). Ennen yritysjohto on käyttänyt yrityksen toiminnan arvioinnissa hyvää hallinnointitapaa (corporate governance) ja yrityksen sosiaalista vastuuta (corporate social governance, CSR), joista yrityksen sosiaalinen vastuu on ollut enemmän tunnettu käsite (Starks 2009). CSR on viitannut käsitteenä siihen, miten yrityksen pyrkivät olemaan sosiaalisesti vastuullisempia ja toimimaan parempina yrityskansalaisina. CSR:n on myös kuvailtu olevan rajoittuneempi käsite, sillä se sisältää hallinnolliset kysymykset vain epäsuorasti niiden liittyessä ympäristöllisiin ja sosiaalisiin kysymyksiin. (Gillan ym. 2021.)

Näistä käsitteistä osittain seuraten on syntynyt ESG, joka kattaa sisällään hallinnon toimet, sosiaalisen vastuun toimet ja ympäristövastuun. ESG on noussut yrityshallinnon ja yrityksen sosiaalisen vastuun yläpuolelle, sillä osakkeenomistajat ovat argumentoineet, että sosiaalinen vastuu voi vaikuttaa yrityksen suorituskykyyn. (Starks 2009.) ESG on siis taipuvaisempi käsite kuin CSR, sillä se ottaa nimenomaisesti huomioon hallinnolliset kysymykset, ja siten jokainen ESG-tekijä voidaan ottaa huomioon yritysten liiketoimintamalleissa (Gillan ym. 2021).

Ympäristötekijä mittaa yrityksen vaikutusta ekosysteemiin, kuten päästöjä, luonnonvarojen tehokasta käyttöä, saastuttamista sekä ekotuotteiden suunnitteluun. Sosiaalinen tekijä mittaa yrityksen suhdetta yhteiskuntaan, asiakkaisiinsa sekä

työntekijöihinsä. Se sisältää tekijät liittyen esimerkiksi työntekijöiden pysyvyyteen sekä tyytyväisten asiakkaiden ylläpitämiseen. Hallinnolliset tekijät liittyvät yrityshallinnan mekanismeihin, joilla ajetaan osakkeenomistajien etua mahdollisimman hyvin. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi osakkeenomistajien oikeuksien suojeleminen, laittomien käytäntöjen välttäminen sekä toimiva ja monimuotoinen hallitus. (Liang & Renneboog 2020.)

Kiinnostus ESG-tekijöihin ylipäätänsä on kasvanut finanssikriisin ja COVID-19 pandemian jälkeen. Yritykset ja pankit kohtaavat enemmän sisäisiä ja ulkoisia paineita parantaa ei-taloudellista suorituskykyään, joten ne ovat alkaneet etsiä keinoja lieventää negatiivisia ympäristöllisiä ja sosiaalisia vaikutuksia vastatakseen yhteiskuntamme kasvaviin tarpeisiin. (Danisman & Tarazi 2024.)

2.2 Lainsäädäntö

ESG-tekijät on ensimmäisen kerran esitetty vuonna 2004, ja siitä lähtien sitä on kehitetty Amerikassa, Euroopassa ja muissa kehittyneissä maissa (Li ym. 2021). Vuonna 2014 Euroopan unioni antoi ei-rahoituksellisen raportoinnin direktiivin NFRD. Direktiivin tarkoituksena oli velvoittaa yrityksiä raportoimaan ei-rahoituksellisista tiedoista ja monimuotoisuustiedoista. Se asetti Euroopan unionin selkeälle tielle kohti avoimempaa liiketoimea sekä vastuullisuutta sosiaalisissa ja ympäristöllisissä kysymyksissä. Direktiivin tarkoituksena oli ohjata rahoitus- ja pääomavirtoja kestäviin investointeihin tietojen saatavuuden ja julkistamisen kautta. (Euroopan Parlamentti: Non-financial Reporting Directive.)

Vuonna 2020 on saatettu voimaan Euroopan unionin taksonomia-asetus, joka on kestävä rahoituksen läpinäkyvyystyökalu. Se auttaa ohjaamaan yrityksiä tekemään investointeja, jotka auttavat siirtymässä kohti Euroopan vihreän sopimuksen tavoitteita. Taksonomia sisältää määritelmän taloudellisista toiminnoista, joita voidaan pitää ympäristön kannalta kestävinä. (Euroopan komissio: EU taxonomy for sustainable activities.)

Yksi merkittävimmistä direktiiviestä on kestävä kehityksen raportointidirektiivi CSRD, joka tuli ei-rahoituksellisen raportoinnin direktiivin tilalle. Kestävä kehityksen raportointidirektiivi CSRD astui voimaan 1. tammikuuta 2023, ja ensimmäistä kertaa yritysten on sovellettava direktiivin sääntöjä vuoden 2024 tilikaudella. Direktiivin

tarkoituksena on modernisoida ja vahvistaa sääntöjä liittyen suuryritysten ja listattujen yritysten sosiaalisen ja ympäristöllisen tiedon raportointiin. Direktiivi koskee myös pankkeja ja vakuutusyhtiöitä. CSRD:n säännöt varmistavat sijoittajien ja muiden sidosryhmien tiedonsaannin arvioidakseen yritysten vaikutusta ympäristöön ja ihmisiin. Tämän lisäksi sijoittajille tarjotaan tietoa, jotta he voivat arvioida kestävyyskysymyksistä aiheutuvia riskejä ja mahdollisuuksia. (Euroopan komissio: Corporate sustainability reporting.)

Taulukossa 1 on listattu EU-taksonomiaan liittyviä tärkeimpiä säännöksiä CSRD-direktiivin lisäksi, jotka liittyvät ESG-tekijöihin.

Taulukko 1: EU:n vastuullisuussäännöksiä, niiden tarkoitus ja sisältö (Euroopan pankkiviranomaisen: Environmental Social and Governance Pillar 3 Disclosures; IFRS: S1; IFRS: S2; EFRAG: ESRS)

Säännös	Tarkoitus	Sisältö
ESRS-standardit (European Sustainability Reporting Standards)	ESRS-standardit koskevat kaikkia CSRD-direktiivin alaisia yrityksiä. Tarkoitus yhdenmukaistaa vastuullisuusraportointi.	- raportointistandardit liittyen ESG-tekijöihin, eli muun muassa saastuttamiseen, ilmastonmuutokseen, työvoimaan ja liiketoimintatapoihin
IFRS S1-standardi (International Financial Reporting Standards S1)	Vaatii yrityksiä raportoimaan kestävyysriskien liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista siten, että tiedot ovat hyödyllisiä taloudellisten raporttien käyttäjille päätöksenteossa. Yritysten täytyy raportoida tiedot, jotka voivat vaikuttaa yrityksen kassavirtoihin, pääomakustannuksiin tai rahoituksen saantiin.	- asettaa vaatimukset yrityksen raportoida sen kestävyysriskien liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista - käytetään yhdessä IFRS S2 -standardin kanssa
IFRS S2-standardi (International Financial Reporting Standards S2)	Sama tarkoitus kuin IFRS S1 -standardilla.	- koskee niitä ilmaston liittyviä riskejä, joille yritys on alttiina, ja jotka ovat fyysisiä riskejä ja siirtymäriskejä - koskee ilmaston liittyviä mahdollisuuksia, joita yrityksellä on
Pillar 3	Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) asettamat tiedonantovaatimukset ESG-riskien osalta, jotta sidosryhmät voivat käyttää näitä hyväksi.	- pankkien on julkaistava tiedot liittyen ilmatoriskeihin, lieventäviin toimiin sekä suhdelukuihin, joilla mitataan, noudattavatko pankit vihreää toimintaa

Säännösten sisällöstä huomataan, että säännökset liittyvät raportointivaatimuksiin ja tiedonantovelvollisuuksiin, jotka liittyvät vastuullisuuteen ja ESG-tekijöihin eikä niinkään esimerkiksi päästöjen maksimitasoon. Säännösten tarkoituksena on ohjata yrityksiä ja rahoituslaitoksia kohti Euroopan vihreän sopimuksen tavoitteita sekä antaa sijoittajille vertailukelpoista ja läpinäkyvää tietoa (Euroopan komissio: Corporate sustainability reporting).

2.3 ESG yritysten riskeissä ja riskienhallinnassa

Riskienhallinta on menettelytapojen sekä käytäntöjen soveltamista riskien tunnistamiseen, analysointiin ja arviointiin, sekä yrityksen kyvyn määrittämistä sietää riskejä (Francis & Armstrong 2003). ESG-tekijöiden merkitys on kasvanut yritysten riskienhallintakehyksen muovaamisessa (Landi ym. 2022). Gillanin ym. (2021) mukaan ESG-tekijät voivat vaikuttaa useisiin yrityksen kohtaamiin riskeihin. ESG-tekijät voivat vaikuttaa esimerkiksi yrityksen systemaattiseen- eli markkinariskiin, maineriskiin, lainsäädännölliseen riskiin sekä liiketoimintariskiin (Starks 2009).

Ympäristölliseen riskiin liittyy vahvasti ilmastonmuutosriski, sillä lisääntyvät myrskyt sekä ilmaston lämpeneminen voivat aiheuttaa tuhoja esimerkiksi yrityksen omaisuudelle. Sosiaaliseen riskiin liittyy työntekijöiden kohtelu, ja suurena ongelmana on ollut sukupuolisyryntään liittyvät haasteet. Sukupuolisyryntään lisäksi syrjintää voi esiintyä vähemmistöjä kohtaan. (Anderson & Anderson 2009.) Hallinnollinen riski sisältää riskit liittyen yrityshallintoon ja yrityksen käyttäytymiseen. Yritykset, joilla on heikko hallinto, todennäköisemmin joutuvat keskelle skandaaleja, mikä voi johtaa pahimmassa tapauksessa yrityksen kaatumiseen. (Dunn ym. 2018.)

Yritysten riskienhallinnan näkökulmasta osallistuminen vastuulliseen toimintaan vaikuttaa yrityksen osakekurssiin (Godfrey 2005). Kestävyystiedon ja osakkeen hinnan informatiivisuuden välinen positiivinen yhteys on vahvempi yrityksissä, jotka altistuvat enemmän kestävyyskysymyksille ja joilla on heikommat kestävyysluokitukset. Toisin sanoen, kun yritys antaa enemmän tietoa kestävyyskäytännöistään ja suorituksestaan, osakehintaa heijastaa tätä tietoa. (Grewal ym. 2021) Myös Ng ja Rezaee (2020) ovat argumentoineet, että ESG-tekijät ovat positiivisesti korreloituneet idiosynkraattiseen volatiliteettiin eli osakekurssin vaihteluun, joka liittyy vain yrityskohtaisiin tekijöihin.

Yrityksen ESG-tekijöihin liittyvä maineriski määritellään riskiksi menettää yrityksen arvoa negatiivisen maineen seurauksena, joka johtuu yrityksen ESG-tekijöiden käsittelystä (Asante-Appiah & Lambert 2023). Maine tarkoittaa sitä, että pienet tapahtumat, kuten sääntelymaksu yritykselle, voi aiheuttaa suurempia seurauksia yrityksen maineelle (Power 2004). ESG-maineriskin hallitsemiseksi on ehdotettu tilintarkastajien osallistumista ESG-riskienhallintaprosessiin, sillä tilintarkastajat tuntevat asiakkaansa liiketoimintaan liittyvät maineriskit tarkemmin kuin muut (Asante-Appiah & Lambert 2023). Lisäksi CSR-toimet on mainittu riskien lieventämistoimena, mikä korostaa yritysten tietoisuutta toteutettujen toimien ja riskienhallinnan välisestä suhteesta (Karwowski & Raulinajtyś-Grzybek 2021).

Riskienhallinnan näkökulmasta tärkeää on myös yrityksen kyky noudattaa vastuullisuustavoitteitaan (Landi ym. 2022). ESG-tekijöiden suoritustavoitteet saavutetaan silloin, kun yritykset pystyvät integroimaan tiedot osaksi toimintaprosessejaan, strategiaa ja johdon palkitsemisjärjestelmää. ESG-tekijöiden dataa käytetään asiakkaiden tehdessä ostopäätöksiä, työntekijöiden valitessa työpaikkaa sekä sääntelijöiden valvonnassa. (Kotsantonis & Serafeim 2019.)

Suorituskyvyn avainmittareita voidaan myös pitää eräänä riskienhallinnan keinona, sillä sijoittajat ja muut sidosryhmät saavat tietoa yrityksen suoriutumisesta. Suorituskyvyn avainmittareilla voidaan mitata menneisyyden toimintojen suorituskykyä, ja tulevaisuudessa näiden perusteella voidaan pyrkiä asetettuun tavoitelukemaan (Smith & Mobley 2008). On tärkeää luoda mitattavia ja merkityksellisiä mittareita kestävyydelle, jotta sidosryhmät saisivat mahdollisimman vertailukelpoista tietoa (Kocmanova ym. 2012). EFFAS (European Federation of Financial Analysts Societies) ja DVFA (Society of Investment Professionals in Germany) ovat julkaisseet listan suorituskyvyn avainmittareista, jotka ovat suunniteltu erityisesti pörssilistatuille yhtiöille ja joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijoille. Taulukossa 2 on listattu muutamia merkittävimpiä avainmittareita, jotka ovat toimialasta riippumattomia.

Taulukko 2 ESG-tekijöiden suorituskyvyn avainmittarit (DVFA & EFFAS 2010)

Suorituskyvyn avainmittari (KPI), suluissa ESG-alue	KPI:n luku
Energiatehokkuus (ympäristöllinen)	Energian kokonaiskulutus
Kasvihuonepäästöt (ympäristöllinen)	Kasvihuonepäästöjen kokonaismäärä
Henkilöstön vaihtuvuus (sosiaalinen)	Prosenttiosuus täysipäiväisistä työntekijöistä, jotka jättävät organisaation vuosittain
Työvoiman monimuotoisuus (sosiaalinen)	Yrityksen monimuotoisuusrakenne. Työntekijöiden lukumäärä ikäryhmittäin, esimerkiksi 10 vuoden välein. Voidaan soveltaa myös sukupuoliin
Korruptio (hallinnollinen)	Liiketoiminnan prosenttiosuus alueilla, joissa korruptioindeksi on alle 6.0
Oikeudelliset riskit (hallinnollinen)	Kustannukset liittyen oikeudellisiin riskeihin

Yleisten avainmittarien lisäksi on myös julkaistu toimialoille spesifejä avainmittareita, joita voi soveltaa esimerkiksi terveydenhuollon, rahoituksen, teknologian ja teollisuuden aloilla (DVFA & EFFAS 2010). En kuitenkaan perehdy näihin syvemmin, sillä tutkielman tarkoituksena on tutkia ESG-riskienhallintaa yksinomaan pankkialalla.

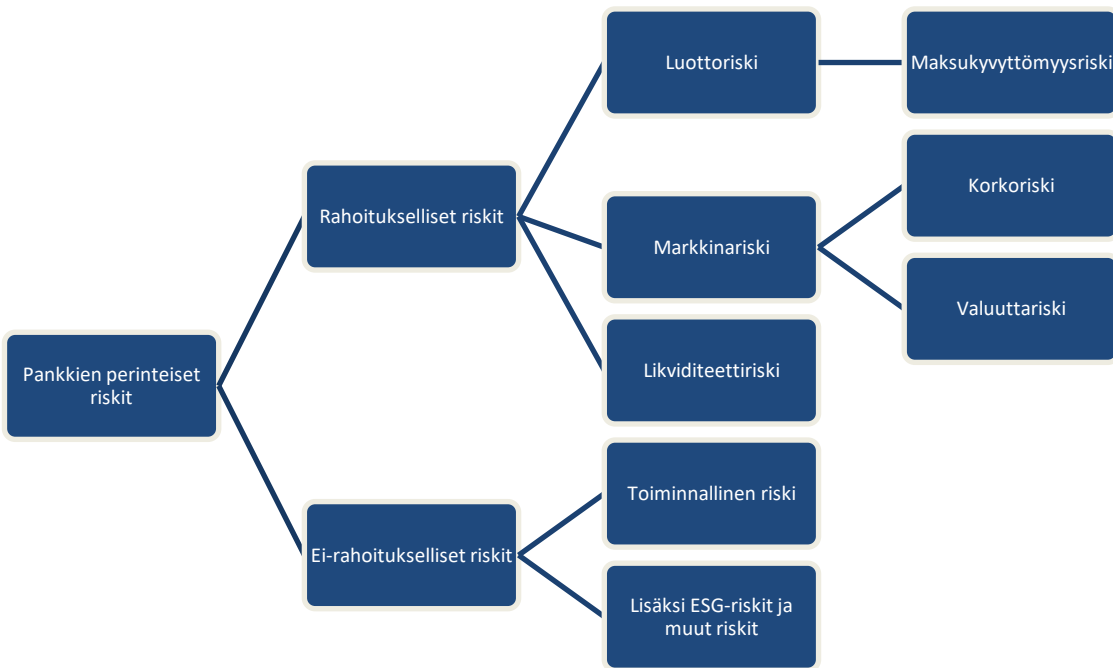
Euroopan pankkiviranomainen on julkaissut ohjeessaan kaksi suorituskyvyn avainmittaria, GAR ja BTAR, joita nimenomaisesti pankkien tulee käyttää vastuullisuusraportoinnissaan. GAR (Green Asset Ratio) ja BTAR (Banking Book Taxonomy Alignment Ratio) ovat suhdelukuja, jotka kertovat, rahoittavatko pankit Pariisin sopimuksen mukaisesti kestävää toimintaa. (Euroopan pankkiviranomainen: EBA publishes binding standards on Pillar 3 disclosures on ESG risks.) GAR on suhdeluku, joka mittaa Euroopan unionin veronomistukseen soveltuvien taloudellisten varojen prosenttiosuuden luottolaitoksen varoista. Aiemmin pankkien ilmastotavoitteet ovat pääasiassa perustuneet pääoman ohjaamiseen vihreisiin sijoituksiin ja pitkäaikaisten sijoitusten vähentämiseen fossiilisiin polttoaineisiin, mutta GAR tarjoaa pankin salkusta ja sen kestävydestä entistä selkeämmän kuvan. (de Wergifosse 2023.) BTAR sisältää veronomistukseen soveltuvat altistumiset myös ei-taloudellisiin yrityksiin (Brühl 2023).

3 Riskienhallinta pankkialalla

3.1 Pankkien perinteiset riskit ja niiden hallinta

Pankki on yhteisö, joka tarjoaa asiakkailleen laina- ja talletustuotteita (Choudhry 2022, 3). Pankkialan tärkein haaste nykyään on riskien ymmärtäminen ja hallinta (Kanchu & Kumar 2013). Riskiä voidaan pitää epävarmuutena, joka liittyy tulevaan tulokseen (Choudhry 2022, 49). Vaikka pankkien toimintaa säädellään, pankkien riskinottoa on kuvattu endogeeniseksi valinnaksi eli pankit valitsevat itse altistumisensa riskeille (Gertler ym., 2012). Pankit ovat alttiita riskinotolle varojensa riskitason kasvattamisen sekä korkean velkavivun vuoksi (Di Tommaso & Thornton 2020).

Pankkien riskit voidaan jakaa rahoituksellisiksi ja ei-rahoituksellisiksi riskeiksi. Rahoituksellinen riski syntyy mistä tahansa liiketoimesta, jonka pankki toteuttaa ja joka altistuu tappiolle. Ei-rahoitukselliset riskit taas syntyvät esimerkiksi kilpailusta, johtamisesta ja muista ulkoisista tekijöistä. (Kanchu & Kumar 2013.) Rahoitukselliset ja ei-rahoitukselliset riskit voidaan jakaa edelleen yksityiskohtaisempiin riskikategorioihin, joita ovat luottoriski, korkoriski, likviditeettiriski, markkinariski, valuuttariski, maksukyvyttömyysriski ja toiminnallinen riski (Bessis 2011). Tutkimuksessani en kuitenkaan perehdy syvällisesti jokaiseen riskiin, vaan jokaisesta riskistä havainnollistetaan pääpiirteet ja yleisesti käytetyt riskienhallintakeinot. Kuviossa 1 havainnollistetaan pankkien perinteisten riskikategorioiden jakautuminen, ja kuvioon on lisätty perinteisten riskien lisäksi ESG-riskit.

Kuvio 1 Pankkien perinteiset riskit (mukaillen Kanchu & Kumar 2013; Bessis 2011)

Pankkialan merkittävin riski on luottoriski eli se, että asiakas laiminlyö lainan takaisinmaksun (Choudhry 2022). Luottoriski voidaan jakaa eri komponentteihin, joita ovat luottotappioriski, luottoluokituksen muutokseen liittyvä riski, altistumisriski, vastapuoliriski sekä palautumisriski (Bessis 2011). Tyypillisimmin luottoriskiä mitataan luottoluokituksella (Choudhry 2022). Pankkien sisäiset luottoluokitukset vastaavat Moody'sin ja Standard & Poor'sin luottoluokituksia, mutta niiden oikeita luottoluokituksia ei paljasteta yleensä ulkopuolisille (Treacy & Carey 1998). Luottoriskin hallintakeinona pidetään luottoriskimallien, kuten CreditMetricsin tai CreditRisk+:n käyttöä (Fatemi & Fooladi 2006). Erääksi pankkien luottoriskin hallintakeinoksi on myös ehdotettu menetelmää, jossa otetaan huomioon lainanottajan luottohistoria, lainan määrä sekä lainan ehdot (Konovalova ym. 2016).

Markkinariski on riski, joka syntyy osakkeiden hintojen, korkojen, valuuttakurssien ja hyödykehintojen muutoksista eli markkinoiden muutoksista (CFA Institute 2024). Markkinariski pitää sisällään korkoriskin, pääomariskin, valuuttariskin sekä käytännössä kaikki markkinoihin liittyvät riskit, joihin voidaan liittää jokin muuttuja (Dowd 2007, 1). Markkinariskiä voidaan hallita Value-at-Risk (VaR) -mittarin perusteella, mikä on rahoitusvarojen vähimmäishäviö, joka syntyy tietyn ajanjakson aikana oletettujen markkinaolosuhteiden vallitessa (CFA Institute 2024). VaR on

tilastollinen luku, jolla voidaan laskea esimerkiksi pankin mahdollisten tappioiden tai voittojen määrä tietyllä luottamusasteella (Woods ym. 2008).

Pankit altistuvat korkoriskille varojensa ja velkojensa rakenteen kautta, (Gomez ym. 2021) mikä syntyy odottamattomista muutoksista korkokursseissa (Esposito ym. 2015). Suuremmilla pankeilla voi olla mahdollista suojautua korkoriskeiltä käyttämällä erilaisia johdannaisinstrumentteja (Angbazo 1997). Johdannaiset antavat pankeille mahdollisuuden erottaa korkoriskien hallinta muista liiketoiminnoista (Hirtle 1997). Tutkimusten perusteella pankit ovat myös käyttäneet korkoriskin riskinhallintakeinona integroitua riskienhallintamenetelmää, jonka tavoitteena oli tasapainottaa luottoriski ja korkoriski. Toisaalta osa pankeista taas pyrki lisäämään voittoja korkokurssien noususta myös rahoitusvajeen kasvaessa. (Esposito ym. 2015.)

Erääksi pankkien riskienhallintakeinoksi on ehdotettu pankkien yritysraakenteen valintaa. Tytäryhtiöraakenteet suojaavat emopankkia tappioilta tytäryhtiön rajoitetun vastuun ansiosta. Yritysraakenne on toimiva riskinhallintakeino etenkin silloin, kun pankki toimii useilla markkinoilla, joilla altistuminen riskeille on suurempaa. Yritysraakenne mahdollistaa myös emopankin pääoman säilyttämisen kotimaassa, vaikka pankki toimisi useissa maissa. Tällöin pankin pääoma on suojattu riskeiltä, jos ulkomainen viranomais ottaa haltuun pankin toiminnot. Organisaatorakenteen ansiosta pankki voi selviytyä paremmin poliittisesta riskistä ja luottoriskistä. Toisaalta täytyy ottaa huomioon, että tutkimuksessa yritysraakenteen vaikutuksesta riskiin ei ole otettu huomioon esimerkiksi eri maiden verotusta ja sääntelyrajoituksia, jotka todennäköisesti vaikuttavat yritysraakenteen käyttämiseen riskinhallintakeinona. (Dell'Araccia & Marquez 2010.)

Pankkien perinteiset riskikategoriat koskevat riskien vaikutusta itse instituutioon. Kun pankkialan riskienhallintaan tuodaan mukaan ESG-tekijät, on otettava huomioon se, että ESG-tekijät vaikuttavat myös riskeihin, joille pankki altistaa sidosryhmänsä sekä samalla sidosryhmien vaikutus pankkiin. (KPMG: ESG risks in banks.)

Pankkialan sääntelyä, valvontaa ja riskienhallintaa vahvistaa sekä yhdenmukaistaa Baselin pankkivalvontakomitea (BCBS). BCBS kehitti Basel III -standardit finanssikriisin jälkeen vahvistaakseen pankkialan sääntelyä, valvontaa ja riskienhallintaa. Basel III -standardit ovat vähimmäisvaatimuksia, jotka koskevat kansainvälisesti toimivia pankkeja. Basel pankkivalvontakomitean jäsenyyteen kuuluvat

ovat sitoutuneet toteuttamaan standardit täysimääräisesti ja soveltamaan niitä pankkeihin omilla alueillaan. Standardit sisältävät kriteerit muun muassa pääomalle ja likviditeetille. (BIS: Basel III.)

Basel III -standardit ovat asettaneet vähimmäispääoman tason 4,5 %:iin riskipainotetuista varoista ja kokonaispääoman tason 8,0 %:iin riskipainotetuista varoista. BCBS on asettanut sisäiset mallit riskipainotettujen varojen laskennalle, jotta luvut olisivat riskisensitiivisiä ja vertailukelpoisia. Velkaantuneisuusasteelle (leverage ratio) on annettu 3 %:n vähimmäisvaatimus, ja se lasketaan jakamalla pääomamitta altistumismitalla. (BIS: The Basel Framework.) Likviditeetin laskennalle taas maksuvalmiusvaatimukseksi 30 päivää sekä pysyvän varainhankinnan vaatimukseksi vähintään 100 %. Standardeissa annetaan myös ohjeita laajojen altistusten varalle sekä vähimmäisvaatimukset marginaaleille johdannaisia varten. Basel III -standardit antavat siis pankeille selkeät ohjeet, millä tasolla niiden pääoman ja likviditeetin tulee olla, ja näin vahvistaa pankkien riskienhallinnan toimivuutta. (BIS: The Basel Framework.)

Euroopan keskuspankin mukaan pääomavaatimusten määrittelyä on tarkoitus tehostaa vuoden 2024 aikana (Euroopan keskuspankki pankkivalvonta: P2R), mutta ainakaan toistaiseksi päivittyntä tietoa ei ole saatavilla.

3.2 Riskienhallinnan merkitys pankkialalla

Pankit kohtaavat useita riskejä eli pankkien toiminta on luonteeltaan hyvin riskialtista, ja tämän takia riskienhallinta täytyy ottaa osaksi pankkien toimintaa (Kanchu & Kumar 2013; Di Tommaso & Thornton 2020). Pankkien suurimman motivaation riskienhallintaan on sanottu johtuvan talletuksista, jotka voivat johtaa pankkikriiseihin (Bauer & Ryser 2004). Pankit ovat myös merkittävä osa talouskasvua, sillä ne hajauttavat riskiä, tuottavat sijoitusmahdollisuuksia sekä keräävät säästöjä käyttöön (Deidda & Fattouh 2008).

Etenkin vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen pankkien riskienhallinta on saanut enemmän huomiota (Leo ym. 2019). Finanssikriisi johtui lainojen myöntämisestä maksukyvyttömille ihmisille sekä sääntelyn kiertämisestä, mikä johti pankkien maksukyvyttömyyteen (Acharya & Richardson 2009). Finanssikriisin jälkeen tietoisuus ja tarve asianmukaisista riskienhallintatekniikoista ja rahoitusrakenteesta on lisääntynyt. Tutkimuksen mukaan pankit, joiden riskienhallintajohtaja raportoi havainnoimistaan

riskeistä toimitusjohtajan sijaan hallitukselle, selviävät kriiseistä todennäköisemmin. (Aebi ym. 2012.) Toisaalta vaikka riskienhallinta suoritettaisiin virheettömästi, se ei takaa, etteikö suuria tappioita voisi tapahtua esimerkiksi liiketoimintapäätöksien ja huonon onnen takia (Jorion 2009).

Finanssikriisin lisäämä tietoisuus riskienhallinnasta ei kuitenkaan ole suojannut pankkeja kriiseiltä kokonaan. Hyvänä uudempana esimerkkinä pankkien riskienhallinnan epäonnistumisesta voidaan pitää keväällä 2023 tapahtunutta sveitsiläisen pankin Credit Suisse romahdusta. Credit Suisse oli jatkuvasti kohdannut skandaaleja, jotka johtivat asiakkaiden, sijoittajien ja markkinoiden uskon menettämiseen. Tämän lisäksi puuteet pankin riskienhallinnassa ja riskikulttuuri olivat isossa roolissa pankin ongelmien takana. Vaikka pankki oli FINMAN mukaan noudattanut sääntelyn mukaisia pääomavaatimuksia ja likviditeettivaatimuksia, pankin luottamuksen menetys johti lopulta likviditeetin ulosvirtaukseen ja täten melkein konkurssiin. (FINMA 2023.) Credit Suisse romahduksen alkutekijänä on siis ollut maineriskin hallinnan epäonnistuminen, joka johti likviditeettiongelmiin ja sitä kautta romahdukseen.

Lähes samanlainen kohtalo oli yhdysvaltalaisella Silicon Valley Bankilla, joka romahti maaliskuussa 2023. Pankille tapahtui pankkipako, kun asiakkaat pyysivät nostamaan 42 miljardia dollaria yhden päivän aikana (Aharon ym. 2023). Pankkipako lähti liikenteeseen ilmoituksesta, että Silicon Valley Bankin oli hankittava lisää pääomaa kattaakseen tappiot myymistä osakkeista. Tämän jälkeen asiakkaat alkoivat nostamaan varojaan pois pankista. Pankin romahdus siis johtui likviditeettikriisistä, kun käteisvirrat eivät riittäneet ylläpitämään pankkia pankkipaon aikana. Silicon Valley Bank kohtasi likviditeettikriisin lisäksi korkokriisin, joka johtui korkojen noususta, mikä taas laski joukkovelkakirjojen hintoja. Vaikka Silicon Valley Bank on sanonut suorittavansa korkoriskienhallintaa ja likviditeettiriskin hallintaa säännöllisesti, se epäonnistui riskienhallinnassaan. Riskienhallinnan epäonnistumisen taustalla on kuvattu olevan pankkien hallitusten riskiosaamisen puute ja riskienhallinnan valvonnan puute. (Rossi 2023.)

Pankeilla on merkittävä rooli taloudessa, sillä ne luovat likviditeettiä antamalla lainoja ja lainasitoumuksia pankkisektorin ulkopuolisille tahoille (Berger ym. 2020). Talouskasvu taas on olennainen keino maiden hyvinvoinnin parantamisessa ja

köyhyyden vähentämisessä (Bayar ym. 2021). Pankkien vakaus on tärkeä tekijä bruttokansantuotteen kasvulle, minkä takia on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota pankkisektorin terveyteen (Jokipii & Monnin 2013). Pankkien vakauden on tutkittu olevan moniulotteinen, ja moniulotteisuus voi vaikuttaa eri tavoin talouskasvuun (Bayar ym. 2021).

Vaikka pankkien suorasta vaikutuksesta reaalitytalouteen on vaikea tehdä johtopäätöksiä, on kuitenkin argumentoitu, että rahoituksella on negatiivisia vaikutuksia talouteen, koska rahoituslaitokset ja rahoitusmarkkinat aiheuttavat suuria taloudellisia vahinkoja finanssikriisien aikana (Berger ym. 2020). Pankkien romahtamisilla on myös ollut tutkitusti vaikutuksia esimerkiksi osakemarkkinoihin, ja Yhdysvalloissa tapahtuneet romahdukset ovat vaikuttaneet Yhdysvaltojen lisäksi koko maailman pääomamarkkinoihin (Aharon ym. 2023).

Pankeilla on siis merkittävä rooli taloudessa, ja sen toiminta vaikuttaa laajasti eri tahoihin ja markkinoihin (Berger ym. 2020; Aharon ym. 2023). Sekä Credit Suisen että Silicon Valley Bankin riskienhallinnan epäonnistumisilla oli maailmanlaajuisia vaikutuksia osake- ja pääomamarkkinoihin, mikä puhuu sen puolesta, että pankeilla on merkittävä vaikutus taloudessa. Pankkien terveydellä ja riskienhallinnalla on siis merkittävä vaikutus taloudessa ja kriisien vähentämisessä, minkä takia riskienhallinta on merkittävä osa pankkien toimintaa.

4 ESG-riskienhallinta pankkialalla

4.1 ESG-riskienhallinnan vaikutus pankkialalla

ESG:n merkitys pankkialalla on kasvanut viime vuosien aikana, sillä Euroopan komissio on sitoutunut edistämään ESG-tekijöiden integrointia kaikkiin talousjärjestelmän osa-alueisiin (Murè ym. 2021). Pankkialalla ESG:n merkitys on erityinen, sillä ESG-riskit voivat vaikuttaa fyysisesti suoraan pankkeihin sekä tämän lisäksi asiakkaisiin, mikä taas voi johtaa esimerkiksi takaisinmaksuriskin kohoamiseen (KPMG: ESG risks in Banks). ESG-tekijät ovat myös lisänneet painoarvoa ohjaamaan sijoittajien päätöksiä, ja pankit ovat ottaneet etenkin ympäristötekijät mukaan riskien arviointiin (Fiordelisi ym. 2023). Pankkien odotetaan myös toimivan kaksinkertaisessa roolissa yrityssektorin kestävyuden edistämässä. Ensinnäkin pankkien sisäinen rooli toteutuu niiden sisäisissä toiminnoissa kuten muilla yrityksillä. Toiseksi ulkoinen rooli toteutuu sisällyttämällä ESG-tekijät laina- ja sijoituspäätöksiin. (Buallay ym. 2021.)

Myös sääntely on lisännyt ESG:n merkitystä pankkialalla. Euroopan pankkiviranomaisen ohjeen mukaan pankkien on julkaistava niiden kohtaamat ilmatoriskit, lieventävät toimet, sekä Green Asset Ratio (GAR) ja Banking Book Taxonomy Alignment ratio (BTAR). Näiden lisäksi pankkien on julkaistava ESG-strategia, ESG-hallinto ja ESG-riskienhallintajärjestelykeinot. ESG-tekijät auttavat mittaamaan pankkien rahoittaman liiketoiminnan kestävyyttä ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Myös sidosryhmät ovat kiinnostuneita fyysisistä ja siirtymäriskeistä, joita pankit kohtaavat ilmastonmuutoksen kautta, sekä sidosryhmät haluavat ymmärtää pankkien strategiaa rahoittaessaan nollahiiliseen talouteen siirtymistä. (Euroopan pankkiviranomainen: Environmental Social and Governance Pillar 3 Disclosures.)

Pankit ovat kohdanneet kasvavia ulkoisia paineita parantaa suorituskykyään ESG:n osa-alueilla, sillä pankkeja on painostettu toimimaan vastuullisemmin ja tekemään vastuullisempia lainapäätöksiä. Pankeilla on sekä taloudellisia että maineeseen liittyviä syitä keskittyä lainanottajan ESG-tekijöihin. Siksi pankit ovat todennäköisemmin myöntäneet lainoja lainanottajille, joiden ESG-profiilit ovat samanlaisia kuin heillä, ja vaikuttaneet myönteisesti lainanottajan myöhempään ESG-suorituskykyyn. Lainan antamisella on ollut voimakkaampi vaikutus etenkin silloin, kun pankeilla on paremmat ESG-luokitukset kuin lainanottajilla. Pankin oma ESG-suoriutuminen antaa signaaleja

sen näkemyksestä ESG-asioista, minkä takia pankit ovat joutuneet pohtimaan lainanantoaan entistä tarkemmin. (Houston & Shan 2022.)

ESG-suorituskyky saattaa vaikuttaa myös pankkien luottoriskin suuruuteen, sillä yritykset, joilla on heikompi ESG-suorituskyky, ovat todennäköisemmin alttiita vastareaktioille sidosryhmiltä. Nämä vastareaktiot taas voivat aiheuttaa esimerkiksi negatiivista julkisuutta ja kuluttajien boikotteja. (Houston & Shan 2022.) Myös Brogi ym. (2022) ovat argumentoineet sen puolesta, että ympäristö-, sosiaali- ja hallinnointitietoisuus liittyy voimakkaasti luottoriskin vähenemiseen. Kestäville yrityksille lainaaminen on vähemmän riskialtista, kilpailuetuja tarjoavaa ja todennäköisesti tuottaa vähemmän riskipainotettuja eriä pankin pääomalle. Olennaista on myös avoimuus siitä, miten ja missä määrin ESG-tekijät otetaan huomioon luottoriskiarvioinnissa. (Brogi ym. 2022.)

Tutkimukset ovat osoittaneet, että pankkien osallistuminen vastuullisuuskäytäntöihin on yhteydessä kriisin aikana korkeampaan vakauden tasoon, sillä se kannustaa varovaisempaan pankkitoimintaan ja parantaa mainetta. Pankkien johtamisstrategiat, jotka ottavat huomioon ESG-tekijät, pystyvät lieventämään pankkien epävakautta. Johtamisstrategioissa voidaan ottaa huomioon työntekijöiden oikeudenmukainen kohtelu, vastuullisten palveluiden ja tuotteiden tuottaminen, tasapuolisen kohtelun takaaminen ja yritysvaltauksen vastaisten toimenpiteiden edistäminen. (Chiaromonte ym. 2022.)

ESG-tekijöiden laiminlyönti voi johtaa negatiiviseen maineeseen. Samalla alhaisempi sijoittaja- ja markkinaluottamus voivat johtaa likviditeettihuoliin, lisääntyneisiin rahoituskustannuksiin, pankkilainauksien vaikeuksiin sekä lopulta avun tarpeeseen. (Brogi ym. 2022) ESG:n aiheuttamat kiistanalaisuudet vaikuttavat merkittävästi maineeseen, jos pankki kohtaa esimerkiksi skandaaleita tai joutuu keskelle oikeusjuttuja. Pankit ovat myös jatkuvasti ympäristövaikutusten tarkastelun alla, joten maineriskinhallinnan kannalta pankkien on tärkeää tunnistaa ratkaisuja ympäristöllisiin kysymyksiin. (Galletta ym. 2023.) Pankit ovat olleet erityisen huolissaan maineesta, sillä vastuuton toiminta saattaa myös heikentää pankkien pääoman arvoa (Houston & Shan 2022). Näiden syiden taustalta on ehdotettu, että maineriski kannattaa lisätä taloudelliseen riskisalkkuun (Galletta ym. 2023).

ESG-tekijät ovat olleet yhteydessä riskinoton vähenemiseen eurooppalaisissa pankeissa. ESG:n vaikutus riskinottoon on myös osittain riippuvainen johtoryhmän ominaisuuksista, sillä riskinottoa lievennetään pienemmän, riippumattoman ja sukupuoliltaan monimuotoisemman hallituksen avulla. ESG-tekijöiden on siis tutkittu vähentävän pankkien kokonaisriskinottoa ja siten ne tukevat taloudellista vakautta. (Di Tommaso & Thornton 2020.) Hallituksen sukupuolimonimuotoisuuden on myös havaittu vaikuttavan positiivisesti ESG-suoriutumiseen (Shakil ym. 2021).

4.2 Pankkien vastuullisuuteen liittyviä käsitteitä

Eräs käsite pankkialan vastuullisuuskysymyksissä on ollut sosiaalinen pankkitoiminta (social banking), joka keskittyy saavuttamaan sosiaalisesti ja ympäristöllisesti vastuullisia vaikutuksia rahoitustuotteiden ja palveluiden kautta. Sosiaalinen pankkitoiminta vaikuttaa myös pankkien eettisiin kysymyksiin. (Lehner 2016, 469.) Sosiaalinen pankkitoiminta ottaa huomioon sosiaaliset, ympäristölliset, hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset huomioon kaikilla tasoilla. Näiden tekijöiden tavoitteena on vähentää kielteisiä vaikutuksia ja lisätä niiden positiivisia vaikutuksia yhteiskuntaan. (Institution for social banking 2021.)

Kiinnostus ympäristön suojeluun, ilmastonmuutokseen ja kestävyteen on kasvanut pankkialalla, ja kiinnostuksen pohjalta on noussut esille käsite vihreä rahoitus (green finance/green financing). Vihreä rahoitus pitää sisällään vihreät rahoitustuotteet ja pankkien vihreän rahoituksen määräykset. Vihreitä rahoitustuotteita ovat esimerkiksi vihreät lainat, vihreät sijoitukset, vihreät arvopaperit ja hiilirahoitus. Vihreän rahoituksen on argumentoitu parantavan pankkien kilpailuetua, sillä yrityskuva, yrityskestävyys ja taloudellinen suorituskyky paranevat. (Akomea-Frimpong ym. 2022.)

Vihreä laina on erityinen rahoitusmuoto, jonka tarkoituksena on tukea vihreää innovaatiota. Yrityksillä on usein huonot kannustimet innovoida ympäristöystävällisiin hankkeisiin korkeiden kustannusten ja riskien takia. Siksi on tärkeää tukea yrityksiä tarjoamalla vihreitä lainoja alhaisella korolla. (Huang ym. 2019.) Euroopan pankkiviranomainen on ehdottanut vapaaehtoista EU-määritelmää ja leimaa vihreille lainoille, jotka perustuvat lainan käyttökohteeseen ja ovat linjassa EU:n ympäristötavoitteiden kanssa. Tällä hetkellä vihreät lainat edustavat vain pientä osuutta pankkien kokonaislainoista, minkä takia Euroopan pankkiviranomainen on ryhtynyt

edistämään vihreiden lainojen kehittymistä. (Euroopan pankkiviranomainen: The EBA proposes a voluntary EU green loan label to help spur markets.)

Vastuullisuustavoitteisiin sidottu laina (sustainability-linked loan) on yritysten lainamuoto, jossa yrityksen lainakustannukset ovat sidoksissa sen edistykseen asetettujen ja mitattavissa olevien kestävyystavoitteiden saavuttamisessa. Lainat ovat tyypillisesti olleet sidoksissa ympäristöllisiin tekijöihin, mutta nykyään yhä useammat yrityksen haluavat ottaa jokaisen ESG-tekijän mukaan rahoitukseensa. Laina hinnoitellaan siten, että jos yritys täyttää asetetut avainsuorituskyvyn mittarit, se saa alennusta maksetuista koroista. Jos yritys ei pääse tavoitteisiin, tulee maksettavaksi lisämaksu. Avainsuorituskyvyn mittarina voidaan käyttää esimerkiksi kasvihuonepäästöjen suuruutta tai työturvallisuuden parantamista. (Kim ym. 2022, 1–8.)

Vihreät joukkovelkakirjalainat ovat rakenteeltaan samanlaisia kuin perinteiset joukkovelkakirjalainat, mutta sen käsite ”vihreä” määrittelee, että rahoitus käytetään vihreisiin investointeihin. Tavalliset joukkovelkakirjalainat rahoittavat liikkeeseenlaskijan käyttöpääomaa, mutta vihreitä joukkovelkakirjalainoja tulisi käyttää vain vihreiden projektien tai omaisuuserien rahoittamiseen. (Maltais & Nykvist 2020). Vihreiden joukkovelkakirjalainojen osalta on kuitenkin noussut ongelmaksi puute niiden toiminnasta, epäjärjestelmälliset institutionaaliset järjestelyt niiden hallinnassa sekä liikkeeseenlaskun korkeat transaktiokustannukset. Ongelmien ratkaisemiseksi on ehdotettu kehityspankkien käyttöä tehokkaassa vihreiden joukkovelkakirjojen hallinnassa. (Banga 2019.)

4.3 ESG-riskienhallinnan haasteet

ESG-tekijät ovat yhteydessä eurooppalaisten pankkien arvoon. Vaikka ESG vähentää pankkien riskinottoa, se ei kuitenkaan riitä kompensoidakseen sen välitöntä haitallista vaikutusta pankin arvoon. (Di Tommaso & Thornton 2020.) ESG-tekijät myös yleisesti lisäävät pankkien arvoa, mutta tietyssä pisteessä pankin sidosryhmät eivät enää välitä ESG-toiminnasta, jolloin jokaisen lisätekijän marginaaliarvo pienenee. Pankkien johtajien tulisi olla tietoisia vähenevästä lisäarvosta, jolloin pankit voisivat tietyn pisteen jälkeen keskittyä muuhun kuin ESG-toimintaan, jotta niukkoja resursseja voidaan priorisoida. (Azmi ym. 2021.)

ESG-käytännöt vaativat kuitenkin suhteellisen pitkiä ajanjaksoja ennen kuin ne tarjoavat hyötyjä pankkien vakaudelle (Chiaromonte ym. 2022). ESG-riskit ja niiden väliset syy-seuraussuhteet ovat monimutkaisia, mikä tekee niiden soveltamisesta hankalaa ja aikaa vievää. ESG-riskien suunnitteluhorisontti on myös pidempi kuin perinteisen riskistrategian suunnittelu, mikä edelleen pidentää ESG-käytäntöjen hyötyjen arviointia. (KPMG: ESG risks in banks.)

Eräänä haasteena pankkialan ESG-riskienhallinnassa on sekavat tiedot ja spekulatiot tulevasta sääntelystä, mikä vaikeuttaa pankkeja kehittää strategiaa ESG-tekijöistä. Kestävyyteen liittyvä sääntely on myös ollut sekavaa, mikä on hankaloittanut sen soveltamista. Pankit, jotka eivät kykene reagoimaan muuttuviin sääntelyihin, eivät kykene ottamaan sääntelyä huomioon ESG-kehukseensä ajoissa. (KPMG: ESG risks in banks.)

Koska ESG-tekijät vaikuttavat pankkien maineeseen, pankeilla voi olla hankalia tilanteita asiakassuhteiden kannalta. Pankilla voi olla pitkäaikaisia asiakassuhteita, mutta asiakkaat saattavat olla sellaisia, jotka eivät ota toiminnassaan huomioon vastuullisuuskysymyksiä. Mikäli pankki rahoittaa silti asiakkaan toimintaa, saattaa pankki menettää maineensa asiakasryhmän keskuudessa. (KPMG: ESG risks in banks) Tällöin kysymykseen tulee maineriskin hallinnan kysymykset. Pitkän asiakassuhteen katkaiseminen saattaa olla pankille hankala tilanne, mutta toisaalta se voi olla ESG-riskienhallinnan kannalta myös mahdollisuus.

ESG-tekijöiden arvioinnissa ja käytössä on myös ristiriitoja. Yrityshallinto on tarkoitettu suojaamaan osakkeenomistajien sijoitusten tuottoja, kun taas ympäristölliset ja sosiaaliset puolet parantavat myös ei-taloudellisten sidosryhmien hyvinvointia. Yleensä tässä tulee esille osakkeenomistajien ja muiden sidosryhmien välinen ristiriita. ESG-tekijöiden välinen ristiriita tulee myös kysymykseen silloin, kun arvioidaan ESG-tekijöiden pisteytystä. Ympäristökysymyksissä huonosti menestyvä yritys saattaa menestyä hyvin sosiaalisten ja hallinnollisten tekijöiden puolella, mikä voi johtaa korkeaan ESG-suoriutumiseen. Tämä voi johtaa sidosryhmien kannalta vinoutuneeseen arviointiin yrityksen ESG-suoriutumisesta. (Gilchrist ym. 2021.)

Pankit saattavat myös turvautua intensiivisiin vastuullisuuskäytäntöihin, minkä avulla huomio saadaan kiinnitettyä muualle ei-optimaalisista taloudellisista luvuista (El Khoury ym. 2023). Tärkeää on myös huomioda, että vastuullisuustutkimuksissa ei ole

otettu huomioon pakollisten ja vapaaehtoisten toimien eroa, kuten pakollista naisten vähimmäismäärää yritysten hallituksissa. Tulevaisuudessa on siis tärkeää ottaa huomioon nämä toimet, jotta kestävyystoimintojen hyödyistä saataisiin vertailukelpoista tietoa. (Buallay ym. 2021.)

Myös Neitzert & Petras (2022) ovat argumentoineet, että on vaikea määrittää, johtuuko riskin pieneneminen ympäristöllisestä, sosiaalisesta vai hallinnollisesta tekijästä. Pankit eivät myöskään ole suoraan keskeisessä roolissa ilmastonmuutoksen torjunnassa, sillä pankkialan kasvihuonepäästöt ovat pieniä eivätkä pankkitoiminnot suoraan vaikuta negatiivisesti ympäristöön (Fiordelisi ym. 2023). Ympäristönäkökulman on tästä huolimatta tutkittu vaikuttavan eniten pankkien ESG-riskienhallintaan (Neitzert & Petras 2022). Toisaalta on myös argumentoitu, että hallinnollinen tekijä kasvattaa eniten kokonaisvaltaista ESG-suoriutumista (El Khoury ym. 2023). Tutkimuksissa siis on havaittu eroja, mikä tekijöistä vaikuttaa eniten ja miten, mikä taas vaikeuttaa pankkien kokonaissuoriutumisen arviointia ESG-tekijöiden osalta.

4.4 ESG-riskienhallinnan mahdollisuudet

Pankkien ESG-riskienhallinta tuo myös mahdollisuuksia pankkien toimintaan, sillä ESG-tekijöitä soveltavia pankkeja pidetään vähemmän riskialttiina ja läpinäkyvämpänä, mikä lisää tallettajien luottamusta (Danisman & Tarazi 2024.). Läpinäkyvyyden edut pankkien vakaudelle ovat suuremmat kuin sen kustannukset, ja läpinäkyvyys yleisesti pystyy parantamaan pankkien vakautta ja vähentämään pankkikriisejä. (Nier 2005). Nämä tekijät yhdessä taas johtavat siihen, että pankit saattavat kohdata vähemmän riskejä (Danisman & Tarazi 2024).

Ympäristöllisten ja sosiaalisten tekijöiden on havaittu lisäävän sosiaalista pääomaa sekä luovan sidosryhmäkeskeistä kulttuuria pankissa, mikä vahvistaa sosiaalista luottamusta ja vahvistaa julkista luottamusta pankkien riskien valvontaan. Tämä taas auttaa johtajia estämästä ottamasta liian suuria riskejä liittyen esimerkiksi lainanantoon ja rahoituspäätöksiin. Nämä tekijät voivat siis vähentää pankkien kohtaamaa luotto- ja likviditeettiriskiä. (T. Li ym. 2023.)

ESG-tekijöihin sitoutuminen on ympäristöllisen ja sosiaalisen sitoutumisen lisäksi hyödyllistä sen kannalta, että se auttaa pankkeja hillitsemään luotonannon vähentämistä kriisiaikoina. Kriittisinä aikoina pankit ovat vähentäneet luotonantoa osana

riskienhallintaansa. ESG-tekijät voisivat kuitenkin hillitä luotonannon vaihtelua, mikä taas yhteiskunnan tasolla voi vähentää kustannuksia säilyttämällä pitkäaikaiset lainasuhteet. (Danisman & Tarazi 2024.) ESG-tekijöiden integroiminen pankkien päivittäiseen liiketoimintaan ja lainanmyöntötoimintaan vähentää vakavaraisuus- ja portfolioriskiä (Neitzert & Petras 2022).

Tekemällä ESG-tekijöitä näkyviksi ja tunnetuimmiksi, pankkien on mahdollista lisätä positiivista vaikutusta pankin arvoon. ESG-tekijät voidaan tehdä näkyviksi esimerkiksi pankkien mainosten kautta. Pankin arvon nousu johtuu siitä, että ESG-tekijöitä arvostavat asiakkaat todennäköisemmin suosivat palveluiden ostoa ja osakkeisiin sijoittamista tämänlaisen pankin kautta. Tämän takia pankkien suositellaan kehittämään käytäntöjä, jotka kannustavat ottamaan vastuullisuuskysymykset laajemmaksi osaksi toimintaansa. (Ersoy ym. 2022.) Myös oman pääoman kustannusten, kassavirtojen ja nettokorkomarginaalien kautta on havaittu positiivisia vaikutuksia pankin arvoon ESG-tekijöiden kautta (Azmi ym. 2021).

ESG-tekijöihin sitoutuminen pankkialalla on hyödyllistä ympäristö- ja yhteiskuntavastuun kannalta, mutta se myös vahvistaa pankkialan kestävyyttä taloudellisen kriisin aikana (Chiaromonte ym. 2022). Pankkien vastuullisuuskysymykset saattavat olla myös keskeinen tekijä, joka mahdollistaa pankkien pysymisen taloudellisesti vakaana myös kriisien aikana. Tutkimusten mukaan pankit, jotka keskittyivät COVID-19-pandemian aikana vastuullisuuskysymyksiin, pysyivät vakaana myös pandemian aikana. (T. Li ym. 2023.) Tämä johtuu siitä, että pankit kykenevät houkuttelemaan paremmin vastuullisia sijoittajia ja asiakkaita perustamalla menestyksensä ESG-tekijöihin (Pedersen ym. 2021).

Jos sijoittajat suosivat korkean ESG-luokituksen omaavia yrityksiä sosiaalisista syistä, seurauksena saattaa olla korkeat hinnat, mutta matalat tuotot. Tästä huolimatta sillä on kuitenkin yhteiskunnallisia ja yritysten näkökulmasta vaikutuksia. Matalampien odotettujen tuottojen on todettu viittaavan matalampaan diskonttokorkoon, millä on positiivisia vaikutuksia yhteiskunnalle, sillä se kannustaa investointiin vihreään teknologiaan. Näiden lisäksi korkea ESG-luokitus voi toimia suojana ilmastonmuutoksen aiheuttamilta kriiseiltä ja odottamattomilta muutoksilta ympäristösäätelyssä. (Cornell 2021.)

ESG-tekijöitä pankkialalla pitäisi lähtökohtaisesti pitää mahdollisuutena, koska ESG-tekijät edistävät kestävän maailman saavuttamista. Kun pankki ottaa toiminnassaan huomioon ympäristölliset ja sosiaaliset käytännöt, se osoittaa pitävänsä huolta yhteiskunnasta ja ympäristöstä. (Miranda ym. 2023.)

5 Tulosten analyysi

ESG:n merkitys on kasvanut pankkialalla viime vuosien aikana, sillä Euroopan komissio on sitoutunut integroimaan ESG-tekijöitä talousjärjestelmään (Murè ym. 2021). Pankit ovat myös jatkuvasti kohdanneet ulkoisia paineita parantaa suorituskykyään ESG-tekijöiden osalta etenkin siksi, että pankkeja on painostettu toimimaan vastuullisemmin (Houston & Shan 2022). ESG-tekijöiden on tutkittu vaikuttavan yritysten markkinarisktiin, mainerisktiin, liiketoimintarisktiin ja lainsäädännölliseen riskiin (Starks 2009). Tutkimuksissa yhdeksi merkittävimmistä riskeistä vastuullisuuskysymysten saralla on mainittu maineriski. Heikon hallinnon omaavat yritykset joutuvat todennäköisemmin keskelle skandaaleja, mikä voi pahimmassa tapauksessa johtaa pakin kaatumiseen (Dunn ym. 2018). Pankeilla on myös merkittävä rooli taloudessa, minkä takia pankkien riskienhallinta täytyy ottaa osaksi riskienhallintakehystä (Kanchu & Kumar 2013; Berger ym. 2020; Di Tommaso & Thornton 2020).

ESG-riskienhallinnan haasteeksi on mainittu maineriskilliset ongelmat, mikä voi esiintyä esimerkiksi vaikeiden asiakassuhteiden kautta (KPMG: ESG risks in banks). Maineriskinhallintaa voidaan pitää hyvin tärkeänä osana pankkien riskienhallintaa, kun kyseeseen tulee asiakkaiden luottamus ja skandaalit. Etenkin Dunn ym. (2018) ovat maininneet skandaalit merkittävänä osana maineriskinhallintaa. Argumenttia tukee myös FINMAN (2023) julkaisema raportti Credit Suisen kohtalosta, sillä Credit Suisen romahtaminen lähti alun perin maineriskihaitasta. Toisaalta pankin maineeseen negatiivisesti vaikuttavan asiakassuhteen katkaiseminen voi olla helpompaa kuin liiketoimintatapojen nopea muuttaminen vastuullisemmaksi, joten riskistä voidaan jopa mahdollisesti päästä helpolla eroon.

Toisena merkittävänä haasteena on mainittu ESG-tekijöiden käytön ja arvioinnin ristiriidat. Ristiriidat voivat johtaa ESG-suoriutumisen vinoutuneeseen arviointiin, sillä Gilchrist ym. (2021) mukaan heikosti ympäristöllisissä kysymyksissä suoriutuva yritys saattaa näyttää hyvältä sosiaalisten ja hallinnollisten tekijöiden ansiosta. ESG-tekijöistä olisi tärkeää saada yksityiskohtaista tietoa, jotta sidosryhmät saisivat mahdollisimman vertailukelpoista tietoa suoriutumisesta ja täten heitä ei johdettaisiin harhaan. ESG-tekijöiden ristiriitoihin liittyvät kysymykset voisivat myös olla hyvä jatkotutkimusten aihe, jotta saataisiin tutkimustietoa siitä, miten vinoutunutta ESG-suoriutuminen

todellisuudessa on. Vaikka tietoa ei välttämättä saataisi pankkialalta, voi tutkimuksia tehdä muilta aloilta ja sen perusteella soveltaa tutkimusta pankkialalle.

Lainsäädännön sekavuus ja spekulatio tulevasta lainsäädännöstä on myös mainittu eräänä ESG-riskienhallinnan haasteena (KPMG: ESG risks in banks). Starks (2009) on argumentoinut lainsäädännöllisen riskin eräänä ESG-tekijöihin vaikuttavana riskinä. Lainsäädäntöön liittyvät kysymykset voisivat myös olla eräs jatkotutkimusaihe, sillä aiheeseen olisi tärkeä löytää vastauksia, jotta lainsäädännöllistä riskiä voidaan hallita paremmin sekä tähän kohdistuvia resursseja käyttää paremmin.

Toisaalta ESG-tekijät tuovat pankkien riskienhallintaan myös useita mahdollisuuksia. ESG-suoriutumisen on argumentoitu tuovan toimintaan läpinäkyvyyttä, parempaa kriisiajan selviytymistä sekä pankin arvon nousemista (Ersoy ym. 2022; Danisman & Tarazi 2024). Kuten Berger ym. (2020) ovat argumentoineet pankkien olevan merkittävässä roolissa taloudessa, ESG-tekijät voivat entisestään auttaa pankkeja suoriutumaan paremmin sekä pitää talouden vakaana. ESG-riskienhallinnan on myös tutkittu vahvistavan pankkien kestävyyttä taloudellisten kriisien aikana (Chiaramonte ym. 2022), mikä vahvistaa argumenttia siitä, että vastuullisuuskysymykset ovat keskeisessä roolissa riskienhallinnassa sekä talouden vakaudessa. Kuten Miranda ym. (2023) ovat argumentoineet, ESG-tekijöitä tulee lähtökohtaisesti pitää mahdollisuutena pankkien toiminnassa. Kokonaisuudessa voidaan todeta, että ESG-tekijät tulevat olemaan merkittävässä roolissa pankkien riskienhallinnassa, kunhan pankit ovat tietoisia ESG-tekijöiden uhista ja mahdollisuuksista.

6 Yhteenveto

Ympäristölliset, sosiaaliset ja hallinnolliset tekijät ovat viimeisten vuosikymmenten aikana yhdeksi suurimmista tekijöistä yritysten toiminnassa (Pollman 2022). Vaikka ESG-tekijät ovat olleet viimeisten vuosikymmenten aikana jo pinnalla, kiinnostus ESG-tekijöihin on noussut pinnalle etenkin finanssikriisin ja COVID-19-pandemian jälkeen, sillä pankkien sisäiset ja ulkoiset paineet ovat kasvaneet (Danisman & Tarazi 2024). Yritysten vastuullisuuskysymyksiin liittyvää sääntelyä on etenkin lähivuosien aikana kehitetty, ja yksi tärkeimmistä tämän hetken säädöksistä on Euroopan unionin kestävän kehityksen raportointidirektiivi CSRD (Euroopan komissio: EU taxonomy for sustainable activities).

ESG:n ajankohtaisuuden perusteella ESG-tekijöiden merkitys on kasvanut merkittävästi yritysten riskienhallinnassa (Landi ym. 2022). Pankkialan perinteisiksi riskeiksi on jaoteltu luottoriski, korkoriski, likviditeettiriski, markkinariski, valuuttariski, maksukyvyttömyysriski ja toiminnallinen riski (Bessis 2011). Perinteisesti pankkien riskikategoriat käsittelevät riskejä, jotka liittyvät suoraan itse pankkiin. Kun ESG-tekijät tuodaan mukaan pankkien riskienhallintaan, on tärkeää ymmärtää, että ESG-tekijät vaikuttavat myös riskeihin, joille pankki altistaa sidosryhmänsä. (KPMG: ESG risks in banks.)

ESG-tekijät ovat tuoneet käytön ja arvioinnin kautta ristiriitoja ESG-suoriutumiseen, mikä vaikeuttaa ESG-tekijöiden arvioitavuutta ja yhdenmukaisuuden arviointia (Gilchrist ym. 2021). Lisäksi lainsäädäntö on tuonut haastetta riskienhallintaan, sillä spekulatio ja tuleva sääntely lisää haastetta pankeille (KPMG: ESG risks in banks.). Vaikka ESG-tekijät tuovat mukanaan haasteita, ne tuovat myös mahdollisuuksia. Mahdollisuuksista merkittävimmät ovat läpinäkyvyyden parantuminen, kriisiaikana vakauden säilyttäminen sekä pankin arvon kasvaminen (Nier 2005; Ersoy ym. 2022; T. Li ym. 2023.)

Tutkimusta ESG-riskienhallinnasta pankkialalla tarvitaan siis vielä lisää, sillä aihe on suhteellisen uusi sekä aiheeseen liittyvä sääntely muuttuu ja uudistuu jatkuvasti. Etenkin ESG:n osa-alueiden vaikutusten ristiriitaisuudet ja epäselvyydet kaipaavat tarkempaa tutkimusta, jotta vältytään tilanteelta, jossa ympäristöllisesti vastuuttomilla pankeilla olisi muuten hyvä ESG-suoriutuminen. On tärkeää, että pankkialan muuttuvaa

ympäristöä seurataan jatkuvasti ja uusia riskienhallintakeinoja integroidaan osaksi pankkien päivittäistä toimintaa.

Lähteet

- Acharya, V. V. – Richardson, M. (2009) Causes of the financial crisis. *Critical Review*, Vol. 21 (2–3), 195–210.
- Aebi, V. – Sabato, G. – Schmid, M. (2012) Risk management, corporate governance, and bank performance in the financial crisis. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 36 (12), 3213–3226.
- Aharon, D. Y. – Ali, S. – Naved, M. (2023) Too big to fail: The aftermath of Silicon Valley Bank (SVB) collapse and its impact on financial markets. *Research in International Business and Finance*, 66, 102036.
- Akomea-Frimpong, I. – Adeabah, D. – Ofori, D. – Tenakwah, E. J. (2022) A review of studies on green finance of banks, research gaps and future directions. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, Vol. 12 (4), 1241–1264.
- Anderson, D. R. – Anderson, K. E. (2009) Sustainability risk management. *Risk Management and Insurance Review*, Vol. 12 (1), 25.
- Angbazo, L. (1997) Commercial bank net interest margins, default risk, interest-rate risk, and off-balance sheet banking. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 21 (1), 55–87.
- Asante-Appiah, B. – Lambert, T. A. (2023) The role of the external auditor in managing environmental, social, and governance (ESG) reputation risk. *Review of Accounting Studies*, Vol. 28 (4), 2589–2641.
- Azmi, W. – Hassan, M. K. – Houston, R. – Karim, M. S. (2021) ESG activities and banking performance: International evidence from emerging economies. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, Vol. 70, 101277.
- Banga, J. (2019) The green bond market: a potential source of climate finance for developing countries. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, Vol. 9 (1), 17–32.
- Bauer, W. – Ryser, M. (2004) Risk management strategies for banks. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 28 (2), 331–352.
- Bayar, Y. – Borozan, D. – Gavriletea, M. D. (2021) Banking sector stability and economic growth in post-transition European Union countries. *International Journal of Finance & Economics*, Vol. 26 (1), 949–961.

- Berger, A. N. – Molyneux, P. – Wilson, J. O. S. (2020) Banks and the real economy: An assessment of the research. *Journal of Corporate Finance*, Vol. 62, 101513.
- Bessis, J. (2011) *Risk management in banking*. John Wiley & Sons.
- BIS: Basel III. <<https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm?m=76>>, haettu 7.2.2024.
- BIS: The Basel Framework.
<https://www.bis.org/basel_framework/index.htm?m=97>, haettu 14.2.2024.
- Brogi, M. – Lagasio, V. – Porretta, P. (2022) Be good to be wise: Environmental, Social, and Governance awareness as a potential credit risk mitigation factor. *Journal of International Financial Management & Accounting*, Vol. 33 (3), 522–547.
- Brühl, V. (2023) The Green Asset Ratio (GAR): a new key performance indicator for credit institutions. *Eurasian Economic Review*, Vol. 13 (1), 57–83.
- Buallay, A. – Fadel, S. M. – Alajmi, J. – Saudagaran, S. (2021) Sustainability reporting and bank performance after financial crisis: evidence from developed and developing countries. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, Vol. 31 (4), 747-770.
- CFA Institute. (2024) Measuring and Managing Market Risk.
<<https://www.cfainstitute.org/en/membership/professional-development/refresher-readings/measuring-managing-market-risk>>, haettu 14.3.2024.
- Chiaromonte, L. – Dreassi, A. – Girardone, C. – Piserà, S. (2022) Do ESG strategies enhance bank stability during financial turmoil? Evidence from Europe. *The European Journal of Finance*, Vol. 28 (12), 1173–1211.
- Choudhry, M. (2022) *The principles of banking*. John Wiley & Sons.
- Cornell, B. (2021) ESG preferences, risk and return. *European Financial Management*, Vol. 27 (1), 12–19.
- Danisman, G. O. – Tarazi, A. (2024) ESG activity and bank lending during financial crises. *Journal of Financial Stability*, Vol. 70, 101206.
- Deidda, L. – Fattouh, B. (2008) Banks, financial markets and growth. *Journal of Financial Intermediation*, Vol. 17 (1), 6–36.
- Dell’Ariccia, G. – Marquez, R. (2010) Risk and the corporate structure of banks. *The Journal of Finance*, Vol. 65 (3), 1075–1096.

- Di Tommaso, C. – Thornton, J. (2020) Do ESG scores effect bank risk taking and value? Evidence from European banks. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, Vol. 27 (5), 2286–2298.
- Dowd, K. (2007) *Measuring market risk*. John Wiley & Sons.
- Dunn, J. – Fitzgibbons, S. – Pomorski, L. (2018) Assessing risk through environmental, social and governance exposures. *Journal of Investment Management*, Vol. 16 (1), 4–17.
- DVFA & EFFAS (2010) KPIs for ESG. <https://effas.com/wp-content/uploads/2021/09/KPIs_for_ESG_3_0_Final.pdf>, haettu 9.2.2024.
- EFRAG: ESRS. The first set of ESRS - the journey from PTF to delegated act (adopted on 31 July 2023). <<https://www.efrag.org/lab6>>, haettu 7.2.2024.
- El Khoury, R. – Nasrallah, N. – Alareeni, B. (2023) The determinants of ESG in the banking sector of MENA region: a trend or necessity? *Competitiveness Review: An International Business Journal*, Vol. 33 (1), 7–29.
- Ersoy, E. – Swiecka, B. – Grima, S. – Özen, E. – Romanova, I. (2022) The impact of ESG scores on bank market value? Evidence from the US banking industry. *Sustainability*, Vol. 14 (15), 9527.
- Esposito, L. – Nobili, A. – Ropele, T. (2015) The management of interest rate risk during the crisis: evidence from Italian banks. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 59, 486–504.
- Euroopan keskuspankki pankkivalvonta: P2R. Pilarin 2 pääomavaatimusten perusteet.
<<https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/srep/html/p2r.fi.html>>, haettu 20.2.2024.
- Euroopan komissio: EU taxonomy for sustainable activities.
<https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en>, haettu 14.3.2024.
- Euroopan komissio: Corporate sustainability reporting.
<https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en>, haettu 14.3.2024.
- Euroopan pankkiviranomainen: EBA publishes binding standards on Pillar 3 disclosures on ESG risks. <<https://www.eba.europa.eu/publications-and>>

media/press-releases/eba-publishes-binding-standards-pillar-3-disclosures-esg>, haettu 14.3.2024.

Euroopan pankkiviranomainen: Environmental Social and Governance Pillar 3 Disclosures.

<https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/document_library/News%20and%20Press/Communication%20materials/Factsheets/1026177/EBA%202021.5984%20ESG%20Factsheet%20update2.pdf>, haettu 9.3.2024.

Euroopan pankkiviranomainen: The EBA proposes a voluntary EU green loan label to help spur markets. < <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/eba-proposes-voluntary-eu-green-loan-label-help-spur-markets>>, haettu 28.2.2024.

Fatemi, A. – Fooladi, I. (2006) Credit risk management: a survey of practices. *Managerial Finance*, Vol. 32 (3), 227–233.

FINMA (2023) FINMA publishes report and lessons learned from the Credit Suisse crisis.

<https://www.finma.ch/en/~media/finma/dokumente/dokumentencenter/8news/medienmitteilungen/2023/12/20231219-mm-cs-bericht.pdf?sc_lang=en&hash=C217196B3B3603F382F3366B6E4FE4BE>, haettu 20.2.2024.

Fiordelisi, F. – Ricci, O. – Santilli, G. (2023) Environmental engagement and stock price crash risk: Evidence from the European banking industry. *International Review of Financial Analysis*, Vol. 88, 102689.

Francis, R. – Armstrong, A. (2003) Ethics as a Risk Management Strategy: The Australian Experience. *Journal of Business Ethics*, Vol. 45 (4), 375–385.

Galletta, S. – Goodell, J. W. – Mazzù, S. – Paltrinieri, A. (2023) Bank reputation and operational risk: The impact of ESG. *Finance Research Letters*, Vol. 51, 103494.

Gertler, M. – Kiyotaki, N. – Queralto, A. (2012) Financial crises, bank risk exposure and government financial policy. *Journal of Monetary Economics*, Vol. 59, S17–S34.

Gilchrist, D. – Yu, J. – Zhong, R. (2021) The limits of green finance: A survey of literature in the context of green bonds and green loans. *Sustainability*, Vol. 13 (2), 478.

- Gillan, S. L. – Koch, A. – Starks, L. T. (2021) Firms and social responsibility: A review of ESG and CSR research in corporate finance. *Journal of Corporate Finance*, Vol. 66, 101889.
- Godfrey, P. C. (2005) The relationship between corporate philanthropy and shareholder wealth: A risk management perspective. *Academy of Management Review*, Vol. 30 (4), 777–798.
- Gomez, M. – Landier, A. – Sraer, D. – Thesmar, D. (2021) Banks’ exposure to interest rate risk and the transmission of monetary policy. *Journal of Monetary Economics*, Vol. 117, 543–570.
- Grewal, J. – Hauptmann, C. – Serafeim, G. (2021) Material sustainability information and stock price informativeness. *Journal of Business Ethics*, Vol. 171, 513–544.
- Hirtle, B. J. (1997) Derivatives, portfolio composition, and bank holding company interest rate risk exposure. *Journal of Financial Services Research*, Vol. 12 (2–3), 243–266.
- Houston, J. F. – Shan, H. (2022) Corporate ESG profiles and banking relationships. *The Review of Financial Studies*, Vol. 35 (7), 3373–3417.
- Huang, Z. – Liao, G. – Li, Z. (2019) Loaning scale and government subsidy for promoting green innovation. *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 144, 148–156.
- IFRS: S1. IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information. <<https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/>>, haettu 7.2.2024.
- IFRS: S2. IFRS S2 Climate-related Disclosures. <<https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/>>, haettu 7.2.2024.
- Institute for social banking. (2021) Definition of “Social Banking”. <https://www.social-banking.org/wp-content/uploads/2022/01/ISB_Definition_Social-Banking-2021_FINAL.pdf>, haettu 27.2.2024.
- Jokipii, T. – Monnin, P. (2013) The impact of banking sector stability on the real economy. *Journal of International Money and Finance*, Vol 32, 1–16.

- Jorion, P. (2009) Risk management lessons from the credit crisis. *European Financial Management*, Vol. 15 (5), 923–933.
- Kanchu, T. – Kumar, M. M. (2013) Risk management in banking sector—an empirical study. *International Journal of Marketing, Financial Services & Management Research*, Vol. 2 (2), 145–153.
- Karwowski, M. – Raulinajtys-Grzybek, M. (2021) The application of corporate social responsibility (CSR) actions for mitigation of environmental, social, corporate governance (ESG) and reputational risk in integrated reports. *Corporate Social Responsibility & Environmental Management*, Vol. 28 (4), 1270–1284. <https://doi.org/10.1002/csr.2137>
- Kim, S. – Kumar, N. – Lee, J. – Oh, J. (2022) ESG-lending. ECGI Working Paper Series in Finance, 1–8.
- Kocmanova, A.– Nemecek, P. – Docekalova, M. (2012) Environmental, social and governance (ESG) key performance indicators for sustainable reporting. *The 7th International Scientific Conference*, 655–663.
- Konovalova, N. – Kristovska, I. – Kudinska, M. (2016) Credit risk management in commercial banks. *Polish Journal of Management Studies*, Vol. 13.
- Kotsantonis, S. – Serafeim, G. (2019) Four things no one will tell you about ESG data. *Journal of Applied Corporate Finance*, Vol. 31 (2), 50–58.
- KPMG: ESG risks in banks.
<<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2021/05/esg-risks-in-banks.pdf>>, haettu 15.2.2024.
- Landi, G. C. – Iandolo, F. – Renzi, A. – Rey, A. (2022) Embedding sustainability in risk management: The impact of environmental, social, and governance ratings on corporate financial risk. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, Vol. 29 (4), 1096–1107.
- Lehner, O. M. (2016) *Routledge Handbook of Social and Sustainable Finance*. Routledge.
- Leo, M. – Sharma, S. – Maddulety, K. (2019) Machine learning in banking risk management: A literature review. *Risks*, Vol. 7 (1), 29.
- Li, T. – Trinh, V. Q. – Elnahass, M. (2023) Drivers of global banking stability in times of crisis: the role of corporate social responsibility. *British Journal of Management*, Vol. 34 (2), 595–622.

- Li, T.-T. – Wang, K. – Sueyoshi, T. – Wang, D. D. (2021) ESG: Research progress and future prospects. *Sustainability*, Vol. 13 (21), 11663.
- Liang, H. – Renneboog, L. (2020) Corporate social responsibility and sustainable finance: A review of the literature. *European Corporate Governance Institute–Finance Working Paper*, Vol. 701.
- Maltais, A. – Nykvist, B. (2020) Understanding the role of green bonds in advancing sustainability. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 1–20.
- Miranda, B. – Delgado, C. – Branco, M. C. (2023) Board characteristics, social trust and ESG performance in the European banking sector. *Journal of Risk and Financial Management*, Vol. 16 (4), 244.
- Murè, P. – Spallone, M. – Mango, F. – Marzioni, S. – Bittucci, L. (2021) ESG and reputation: The case of sanctioned Italian banks. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, Vol. 28 (1), 265–277.
- Neitzert, F. – Petras, M. (2022) Corporate social responsibility and bank risk. *Journal of Business Economics*, Vol. 92 (3), 397–428.
- Ng, A. C. – Rezaee, Z. (2020) Business sustainability factors and stock price informativeness. *Journal of Corporate Finance*, Vol. 64, 101688.
- Nier, E. W. (2005) Bank stability and transparency. *Journal of financial stability*, Vol. 1 (3), 342-354.
- Pedersen, L. H. – Fitzgibbons, S. – Pomorski, L. (2021) Responsible investing: The ESG-efficient frontier. *Journal of Financial Economics*, Vol. 142 (2), 572–597.
- Pollman, E. (2022). The making and meaning of ESG. *U of Penn, Inst for Law & Econ Research Paper*, 22–23.
- Power, M. (2004) The risk management of everything. *The Journal of Risk Finance*, Vol. 5 (3), 58–65.
- Smith, R – Mobley R. K. (2008) Chapter 6 - Key Performance Indicators [Bookitem]. In *Rules of Thumb for Maintenance and Reliability Engineers*. Elsevier Inc.
- Rossi, C. (2023) Silicon Valley Bank: A Failure in Risk Management. *Global Association of Risk Professionals 14.3.2023*. <<https://www.garp.org/risk-intelligence/market/silicon-valley-bank-031423>>, haettu 21.2.2024.

- Shakil, M. H. – Tasnia, M. – Mostafiz, M. I. (2021) Board gender diversity and environmental, social and governance performance of US banks: Moderating role of environmental, social and corporate governance controversies. *International Journal of Bank Marketing*, Vol. 39 (4), 661-677.
- Starks, L. (2009) EFA Keynote Speech: “Corporate Governance and Corporate Social Responsibility: What Do Investors Care about? What Should Investors Care about?” *The Financial Review*, Vol. 44 (4), 461–468.
- Treacy, W. F. – Carey, M. S. (1998) Credit risk rating at large US banks. *Fed. Res. Bull.*, Vol. 84, 897.
- Woods, M. – Dowd, K. – Humphrey, C. (2008) The value of risk reporting: a critical analysis of value-at-risk disclosures in the banking sector. *International Journal of Financial Services Management*, Vol. 3 (1), 45–64.
- Wergifosse, L., de (2023) What is the Green Asset Ratio and what will it mean for banks?. Greenomy 5.1.2023. <<https://www.greenomy.io/blog/green-asset-ratio-what-it-means-for-banks>>, haettu 14.3.2024.
- Yuen, M. K. – Ngo, T. – Le, T. D. Q. – Ho, T. H. (2022) The environment, social and governance (ESG) activities and profitability under COVID-19: evidence from the global banking sector. *Journal of Economics and Development*, Vol. 24 (4), 345–364.